

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

DE VREK

Een komedie in vijf bedrijven

door

Molière

Vertaling en bewerking: Daniël Ditmar

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
1997
Nr. 2418

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
www.stichtingbredero.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *DE VREK* op te voeren moet de naam van bewerker **DANIËL DITMAR** vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/1997/0220/049
ISBN- 978- 90-385-05244

© 1997 Toneelfonds J. Janssens/ Daniël Ditmar
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Toneelfonds J. Janssens – Te Boelaerlei 107 – 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 . Fax 03 366 45 01 . info@toneelfonds.be

PERSONAGES

(3 dames - 7 heren)

Harpagon, een oude vrek
Elise, zijn dochter
Cleante, zijn zoon
Valere, geliefde van Elise
Marianne, geliefde van Cleante
La Fleche, huisdienaar
Frosine, koppelaarster
Maître Simon, advocaat
Maître Jacques, kok
Anselme, edelman

DECOR

Het stuk speelt in de tuin en aan de voorgevels van Harpagons vervallen burgerijwoning.

E E R S T E B E D R I J F

Eerste tafereel: Valere, Elise.

ELISE : (*Komt over haar toeren aangehold, gevolgd door Valere.*) Nee Valere, nee, hou ermee op. Ik kan het niet... ik ben er nog niet klaar voor...

VALERE : Maar enfin, Elise? Hebt ge 'r spijt van dat ge ja gezegd hebt, dat ge u door mij hebt laten meeslepen?

ELISE : Nee, Valere, helemaal niet. Ik ben alleen bang voor de toekomst. Ik denk dat ik u misschien "te" graag zie.

VALERE : Wat scheelt er dan? Zijt ge bang me gelukkig te maken?

ELISE : Ik ben bang voor alles: mijn vader, die razend zal zijn, de familie die me van alles zal verwijten, bang voor wat de mensen zullen zeggen... ik ben bang voor die trukendoos waarmee mannen zo vaak misbruik maken van een meisje dat oprecht is in haar liefde - en dat zich helemaal wil geven.

VALERE : Zeg es, Elise, ik ben niet zoals al die anderen.

ELISE : Ja, dat zeggen ze allemaal. Woorden, allemaal woorden. Maar daden...

VALERE : Juist daarom! Geef me de tijd om het u te bewijzen. Ik meen het, ik zal voor altijd... voor altijd...

ELISE : Goed, ge hebt gewonnen. Gij praat me altijd omver. Goed Valere, ik blijf geloven dat ge me niet kunt bedriegen. Ik "geloof" dat ge me graag ziet, dat ge me echt graag ziet - en dat ge me altijd trouw zult blijven. Goed, goed. Maar ik ben wel nog bang voor al die ellende die me nog te wachten staat. Ge kent mijn vader nog niet.

VALERE : Laat die maar aan mij over.

ELISE : Het enige wat ik tot mijn verdediging aan kan voeren dat zijt gij en gij alleen. Steeds weer moet ik denken aan dat vreselijke moment. Ik krijg er nog altijd rillingen van. Hoe ge eerst uw leven hebt gewaagd om die andere te redden. Die golven, die storm! En nadien, toen ge als schipbreukeling hier zijt beland, als Napolitaanse edelman hier zijt gestrand zonder have en goed. Toen hebben we

mekaar ontmoet. Ik weet het nog. Gij bleef hier, gij wilde op me wachten. En ik weet wat voor moeilijkheden dat allemaal gaf. Uw familie en uw vaderland, alles hebt ge in de steek gelaten door hier te blijven. Speciaal voor mij zegt ge aan niemand wie ge werkelijk zijt. Alleen om bij mij te zijn zijt ge bediende bij mijn vader geworden. Maar het is niet omdat ik weet wat gij voor mij betekent dat ook de anderen dit zullen snappen.

VALERE : Dat moet uw vader maar in orde maken. Alhoewel, die overdreven zuinigheid van hem en de manier waarop hij jullie korthoudt... Vergeef me Elise dat ik er zo over praat. Ge weet dat ik voor al die dingen geen goed woord over heb. Maar als het lukt, en dat hoop ik, om mijn ouders terug te vinden, dan zal het niet moeilijk zijn om in de gratie van uw vader te komen.

ELISE : Och Valere, wacht er niet op. Zet nu alles op alles om bij mijn vader goed te staan.

VALERE : Alsof ik dat niet doe! Wat heb ik allemaal al niet gedaan om bij hem in dienst te komen! En hoe sloof ik me niet uit om het hem naar de zin te maken! Ik geef hem altijd gelijk en doe alsof ik hem bewonder. Ik word een meester in het vak. Elke dag merk ik opnieuw dat er geen beter middel is om de mensen naar de hand te zetten dan op alles ja en amen te zeggen. Ge neemt al hun hebbelikheden over, hun ideeën vindt ge prachtig en alles wat ze doen en laten vindt ge goed. Al is het nog zo 'n doorgestoken kaart, de meest uitgekookte slimmeriken gaan door de knieën, als ge ze vleit. Dat is de enige manier om ze te krijgen waar ge ze hebben wilt. Niet de vleiers, maar zij die het nodig hebben om gevleid te worden, dat zijn de schuldigen.

ELISE : Maar waarom probeert ge mijn broer Cleante niet mee te krijgen?

VALERE : Met de vader goed staan én met zijn zoon? Nee, dat gaat niet. Als de ene wit zegt, zegt de andere zwart. Probeert gij het bij uw broer. Da's beter. Zie maar dat hij aan uw kant staat om een goed woordje te doen. Als ge van de duivel spreekt, daar is hij. Ik verdwijn. Dit is uw kans, pak hem in maar denk eraan, laat niet meer los dan nodig is.

ELISE : Ik weet niet of ik het zal kunnen.

Tweede tafereel: Cleante, Elise.

CLEANTE : Ah, Elise, ik zocht u. Ik moet u dringend spreken. Ik zit met een groot geheim.

ELISE : Uw zusje luistert.

CLEANTE : Om het in één woord te zegen: ik ben verliefd...

ELISE : Gij, verliefd Cleante? Serieus verliefd op één vrouw?

CLEANTE : Ja, ik ben verliefd. En als ik aan mijn vader denk, met zijn gezanik over zijn goede bedoelingen met zijn kinderen en over de verdorven jeugd... awel, ik ben zo verliefd dat het mij niet meer kan schelen. Dus alstublieft geen lessen.

ELISE : Hebt ge haar al wel gevraagd of ze uw vrouw wil worden?

CLEANTE : Nee, dat moet ik nog doen maar dat doe ik zeker! Ge moet niet denken dat ge me dààr nog van af brengt.

ELISE : Wie zegt dat?

CLEANTE : Niemand. Maar gij zijt niet verliefd, gij weet niet wat het is om vlinders in uw buik te voelen. Gij, met al uw "verstand"...

ELISE : Laat ons daar maar over zwijgen. Iedereen verliest al eens z'n verstand. Als ik mijn gevoelens zou blootleggen dan zoudt ge misschien wel anders spreken.

CLEANTE : Elise, 't is niet waar zeker... Hebt gij het ook te pakken?

ELISE : Laten we voorlopig maar bij uw "passie" blijven. (*plagend*) Op wie is mijn broertje verliefd?

CLEANTE : Het is een meisje dat hier in de buurt is komen wonen en ze ziet eruit alsof iedereen verliefd op haar moet worden. Zoiets schattigs, Elise, onvoorstelbaar! Toen ik haar zag was ik verkocht! Ze heet Marianne. Ze woont nog bij haar moeder, een vrouwtje dat nogal veel ziek is, maar zij verzorgt haar en zij troost haar. Nee, ik kan gewoon niet zeggen hoe lief ze is. En charmant. Ze heeft iets, ik weet het niet ... door haar zachtheid, door haar goedheid, door haar verfijning, haar natuurlijkheid! Ge zoudt haar echt eens moeten zien.

ELISE : Ik weet genoeg. Ik heb geen tekeningetje meer nodig. Ge hebt het echt zwaar zitten hé?

CLEANTE : Ja, maar ik weet ondertussen dat ze het niet breed hebben thuis. Oh, Elise, ik zou haar zo gelukkig willen maken door een beetje bij te springen, maar als ik aan de gierigheid van mijn vader denk, zal daar niet veel van in huis komen.

ELISE : Ja, dat is een ander paar mouwen.

CLEANTE : Erg he? We krijgen niks. We mogen niks! We zijn gewoon niks! Wat hebben we eraan dat we rijk zijn als we het geld pas krijgen als het te laat is, als de tijd voorbij is dat we ervan kunnen genieten? Overal moet ik schulden maken om er wat deftig uit te zien. Kort en goed, kunt gij niet eens te weten komen hoe ons vader denkt over mijn plannen. Is hij ertegen, dan ga ik weg om samen met Marianne ergens anders het geluk te zoeken. Al zou ik daar overal geld voor moeten lenen, ik ga weg. En als gij hetzelfde probleem hebt Elise, en vader blijft zich tegen ons verzetten, dan trappen wij het alletwee af, dan zijn we voorgoed verlost van zijn tirannie.

ELISE : Ja, dan zijn wij ribbedebi. Zijn gierigheid zit me tot hier! (*We horen Harpagon, gerochel en getier.*)

CLEANTE : Ik hoor iets. Kom we gaan ergens anders verder babbelen. Zien hoe we dat samen kunnen fiksen.

Derde tafereel: Harpagon, La Fleche.

HARPAGON : Allemaal d'er uit! Allemaal! Huisdienaars, stalmeesters, keukenmeiden, kamermeisjes, euh...

LA FLECHE : Allemaal meneer? Ik ook dus! Ik die altijd uw trouwe secretaris ben geweest, ik die...

HARPAGON : Zwijg idioot. Gij niet, voorlopig nog niet. Trouwe secretaris. Laat me niet lachen. Ik vertrouw niemand meer. Niemand.

LA FLECHE : En Maître Jacques? Uw kok? Moet die ook weg? Wie gaat u eten geven?

HARPAGON : Euh... die blijft ook, voorlopig toch!

LA FLECHE : U vertrouwt me dus niet meer?

HARPAGON : Nee! Ik kan niemand meer rond mij verdragen. Ze zitten in mijn zakken, al

dat gespuis, dat waardeloos personeel.

LA FLECHE : Uw zoon, mijn meester, heeft gezegd dat ik op hem moest wachten.

HARPAGON : Ga maar op straat staan wachten, maar niet hier, niet in mijn buurt. En blijf daar niet staan als een scheve kandelaar om hier alles af te loeren, om hier uw slag te slaan. Ik heb geen pottenkijkers nodig, geen gluurders die me de hele dag op mijn vingers kijken, hebberig naar mijn boeltje koekeloeren en overal rondsnuffelen om te zien of er niet wat te halen valt.

LA FLECHE : Ik zou verdomme wel eens willen weten hoe ge dat gedaan moet krijgen: u bestellen! Gij zijt nogal bestelbaar! Alles zit hier achter slot en grendel. Dag en nacht sluipt gij hier rond als een waakhond.

HARPAGON : Ik zet achter slot en grendel wat ik wil en ik sluip rond als ik daar zin in heb. Nu nog spionnen ook die me voortdurend beloeren. (*luid*) Gij zijt juist zo'n typetje om overal rond te strooien dat ik hier ergens geld heb weggestopt.

LA FLECHE : Geld? Weggestopt mijnheer?

HARPAGON : Nee schoft, dat heb ik niet gezegd. Die man maakt me nog zot. (*luid*) Ik zeg dat gij niet moet gaan rondstrooien dat ik een beetje geld heb.

LA FLECHE : Poeh. Wat kan ons dat eigenlijk schelen of u nog ergens wat hebt zitten of niet. Daar worden wij niets beter van.

HARPAGON : Gij zijt niet op uw mond gevallen he! Gij weet te veel! Maar ik heb Valere nu die hier alles een beetje in 't oog zal houden.

LA FLECHE : Ik word dus vanaf nu gecontroleerd door die vreemde luis? Salut!

HARPAGON : Niet als ge niets te verbergen hebt. Hela, hela... neemt ge niks mee?

LA FLECHE : Wat zou ik meenemen?

HARPAGON : Kom hier, laat kijken. Uw handen.

LA FLECHE : Hier.

HARPAGON : De andere.

LA FLECHE : De andere?

HARPAGON : Ja.

LA FLECHE : Hier.

HARPAGON : (*betast zijn broekzakken*) Hebt gij daar niets in?

LA FLECHE : Kijk zelf maar.

HARPAGON : Die wijde broeken, die zijn ervoor gemaakt om vanalles in weg te moffelen. Hangen moesten ze, allemaal, die onbetrouwbare bedienden. (*Krijgt een hoest, of zeggen we rochelbui.*)

LA FLECHE : (*Tijdens de rochelbui*) Zo'n vent verdient het toch! Wat zou ik die graag wat "lichter maken"!

HARPAGON : Pardon?

LA FLECHE : Pardon?

HARPAGON : Wat was dat daar over "lichter maken"?

LA FLECHE : Ik zei: dat ze de broeken wat lichter zouden moeten maken.

HARPAGON : Ik geloof u niet. Wat hebt ge gezegd? (*nieuwe rochelbui*)

LA FLECHE : Dat hij de stuipen krijgt met zijn krenterige gierigheid.

HARPAGON : He? Wat zegt ge?

LA FLECHE : Wat ik zeg?

HARPAGON : Wat was dat daar over gierigheid en krenten?

LA FLECHE : Ik zei: naar de hel met de gierigheid en alle krenten.

HARPAGON : Over wie hebt ge het?

LA FLECHE : Over de krenten.

HARPAGON : En wie bedoelt ge daarmee?

LA FLECHE : U denkt toch niet mijnheer dat ik het over u had?

HARPAGON : Ik denk wat ik denk, maar ik wil, dat ge me zegt tegen wie ge zoiets aan 't zeggen waart.

LA FLECHE : Dat was tegen mijn eigen oren.

HARPAGON : Dan wordt het tijd dat die afgesneden worden.

LA FLECHE : Voilà, mijn laatste zak. Tevreden?

HARPAGON : Goed, laat me maar. En denk erom: uw dure postje is voorlopig nog veilig maar durf me niet beloeren of ge kunt ook ophoepelen.

LA FLECHE : Het was mij een waar genoegen, mijnheer. (*La Fleche geeft de indruk dat hij verdwijnt maar ziet Harpagon in de struiken verdwijnen.*)

HARPAGON : Een onbetrouwbaar sujet dat ik niet in mijn buurt verdraag. Ik zie die papiervreter liever niet op mijn erf.

Vierde tafereel: Harpagon, Elise, Cleante.

HARPAGON : 't Is geen lachertje om al dat geld ergens veilig te bewaren. Kon ik het maar beleggen, maar ik vertrouw ze niet, de bankiers, met hun lepe listen. Dat beetje geld dat het opbrengt steken ze in hun eigen zak! Zoek binnen in huis maar eens naar een veilige plaats! Een brandkast? Daar pas ik voor, mij te gevaarlijk, een lokaas voor dieven, het eerste waar ze altijd op af gaan. Intussen weet ik nog altijd niet of ik er wel goed aan gedaan heb die munten in de tuin te begraven. Dertigduizend francs in goud in huis, 't is niet niks. (*Cleante en Elise komen op.*)
Mijn god, zou ik me verraden hebben? Oei, wat is er?

CLEANTE : Niets vader.

HARPAGON : Staan jullie daar al lang?

ELISE : We komen net aan.

HARPAGON : Hebt ge gehoord...

CLEANTE : Wat vader?

HARPAGON : Dat...

ELISE : Wat?

HARPAGON : Waarover ik het had.

CLEANTE : Nee, euh...

HARPAGON : Jawel, jawel.

ELISE : Echt niet, neenee...

HARPAGON : Ik zie dat ge een paar woorden hebt opgevangen. Ik praatte wat in mezelf over de moeilijkheid om tegenwoordig aan wat geld te komen en ik zei zo dat het wel een geluksvogel moet zijn die dertigduizend francs in huis heeft.

CLEANTE : Wij bemoeien ons niet met uw zaken.

HARPAGON : God gave dat ik ze had, dertigduizend francs.

CLEANTE : Ik geloof niet...

HARPAGON : Ik zou er raad mee weten.

ELISE : Dat zijn zaken...

HARPAGON : Ik zou het wel kunnen gebruiken.

CLEANTE : Ik geloof...

HARPAGON : Het zou me bijzonder goed van pas komen.

ELISE : Gij zijt toch...

HARPAGON : En ik zou niet meer moeten klagen over de slechte tijden.

CLEANTE : Gij zijt toch wel de laatste die te klagen heeft. Iedereen weet dat ge 'r goed in zit.

HARPAGON : Wat! Ik er goed inzitten? Die dat zeggen, liegen. Waar halen ze het vandaan?

ELISE : Maak u toch niet zo kwaad.

HARPAGON : 't Is wel hard dat uw eigen kinderen u verraden en uw vijanden worden.

CLEANTE : Waarom zijn wij nu ineens uw vijand? Omdat wij zeggen dat gij er behoorlijk in zit?

HARPAGON : Zo'n gedachten en roddels zijn het juist die, samen met al die geldwegsmijterij van u, er nog eens de oorzaak van zijn dat ze me hier de hals komen afsnijden, omdat ze denken dat ik in het geld zwem.

CLEANTE : Wanneer heb ik geld weggesmeten?

HARPAGON : Wanneer?! Zie eens wat er aan uw lijf hangt! Heel de stad kijkt naar u om. Godeklaagd is 't. Van wat gij aan uw lijf hebt zoudt ge een aardig sommetje aan rente kunnen overhouden. Ik heb het al honderd keer gezegd, uw hele manier van doen staat me niet aan. Ging mijnheer de snotneus de baron uithangen misschien? Zoals gij er voorkomt moet ge me wel bestelen!

CLEANTE : Hoe zou dat mogelijk zijn?

HARPAGON : Weet ik veel. Hoe speelt ge 't anders klaar om de grote jan uit te hangen?

CLEANTE : Wel ja, ik speel, ja, en dan? Ik heb altijd geluk in het spel en alles wat ik win zet ik in kleren om. Voilà!

HARPAGON : Nog schoner dat! Als gij zoveel geluk hebt met 't spelen moet ge wat ge wint fatsoenlijk uitzetten. Dan hebt ge straks tenminste wat achter de hand. Maar afgezien daarvan, wat ik wel eens zou willen weten: waar zijn al die tierlantijnen voor nodig? Zijn een paar spelden niet genoeg meer om uw broek mee op te houden?! En die pruiken? Moet ge uw geld daarin steken terwijl ge haar van uzelf hebt dat u geen cent kost. Wedden dat ge aan uw pruik en uw bretellen samen

zeker tien louis d'or uitgeeft, en tien louis d'or maken per jaar achttien francs, zes hele en een halve sou en dat nog laag belegd, neem nu tegen twaalf procent.

CLEANTE : Ge hebt gelijk.

HARPAGON : Ik zou 't geloven. Waarvoor kwamen jullie eigenlijk langs, want al dat geheimzinnig gedoe tussen jullie...

ELISE : Cleante en ik, we hebben u alletwee wat te zeggen.

HARPAGON : En ik heb jullie ook alletwee wat te zeggen.

CLEANTE : Wij zouden graag met u willen spreken vader, over het huwelijk.

ELISE : Vader... ik... wij...

HARPAGON : Zijn jullie bang? Wat is er?

CLEANTE : Misschien zijn we bang voor een huwelijk dat gij voor ons zou regelen.

ELISE : Misschien zijn onze gevoelens anders dan de keus die gij voor ons maakt.

HARPAGON : Kalm aan, er is geen enkele reden tot alarm. Ik weet wat jullie nodig hebben, allebei, en jullie zullen niet te klagen hebben. Hebben jullie al eens kennis gemaakt met een zekere Marianne, een jongedame die hier vlak in de buurt woont?

CLEANTE : Ja, zo'n beetje zo...

HARPAGON : En gij? (*tegen Elise*)

ELISE : Ik heb iets over haar gehoord.

HARPAGON : En gij, hoe vind gij dat meisje? (*tegen Cleante*)

CLEANTE : Fantastisch!

HARPAGON : Haar gezicht?

CLEANTE : Lief, open en heel intelligent.

HARPAGON : Haar houding, haar manier van doen?

CLEANTE : Om van te smelten.

HARPAGON : Vind ge niet dat zo'n kind de moeite waard is om eens over na te denken?

CLEANTE : Dat zou ik geloven.

HARPAGON : Zou dat nu niet een "bijzonder aantrekkelijke partij" kunnen zijn?

CLEANTE : En of.

HARPAGON : Zou zoiets nu niet alles hebben om een hele familie gelukkig te maken?

CLEANTE : Daar ben ik zeker van.

HARPAGON : En in die mate dat haar echtgenoot ook verder niets tekort zal komen?

CLEANTE : Zeker niet.

HARPAGON : Er is een klein probleem: haar inbreng.

CLEANTE : Maar allez vader, hoe kunt gij nu toch aan geld denken als het gaat om zo'n lief meisje.

HARPAGON : Pardon, ik liet me even gaan. Maar dat neemt niet weg dat ge dat nog altijd kunt proberen te compenseren op een ander vlak. Dat kost dan ook niets.

CLEANTE : Dat spreekt vanzelf.

HARPAGON : Dat doe me plezier dat ge 'r net zo over denkt. Want dat voorbeeldig kind heeft mijn hart gewonnen en ik heb besloten met haar te trouwen, vooropgesteld dan dat ze tenminste toch iets inbrengt.

CLEANTE : Pardon?

HARPAGON : Wat?

CLEANTE : Gij hebt besloten zegt ge...

HARPAGON : Met die Marianne te trouwen.

CLEANTE : Wie? U, u?

ELISE : Zoudt gij met dat meisje...?

HARPAGON : Ja, ik, ik, ik. Wat zou dat?

CLEANTE : Ik voel me ineens niet goed, ik moet even weg.

HARPAGON : Dat betert wel. Drink een glas koud water in de keuken. Dat hebt ge met die flauwe mannetjes. Voilà, dat is het zie, meisje, wat ik mezelf heb toebedeeld. En voor uw broer heb ik een weduwe, waar ik toevallig deze morgen over hoorde spreken. En u geef ik aan seigneur Anselme.

ELISE : Seigneur Anselme?

HARPAGON : Ja. Een bezadigd man, voorzichtig en wijs, niet ouder dan vijftig en een vermogen dat er zijn mag.

ELISE : Ik denk er niet aan om te trouwen vader. Neem me niet kwalijk.

HARPAGON : En ik, meisjelief, ik sta erop dat ge trouwt. Neem me niet kwalijk.

ELISE : Het spijt me vader.

HARPAGON : Het spijt mij evenzeer.

ELISE : Alle respect voor seigneur Anselme, maar vader, (*révérence*) met uw permissie,

ik zal nooit met hem trouwen.

HARPAGON : Alle respect voor u, mejuffrouw, maar (*révérence*) met uw permissie, u trouwt vanavond nog met hem.

ELISE : Vanavond?

HARPAGON : Vanavond.

ELISE : 't Zal niet gebeuren, vader.

HARPAGON : 't Zal wel gebeuren, dochter.

ELISE : Nee.

HARPAGON : Ja.

ELISE : Nee, zeg ik u!

HARPAGON : Ja, zeg ik u!

ELISE : Dat is iets waartoe gij me nooit kunt dwingen.

HARPAGON : Het is iets waartoe ik u zeker zal dwingen.

ELISE : Ik pleeg nog liever zelfmoord dan trouwen met zo'n ouwe zak.

HARPAGON : Gij pleegt geen zelfmoord, gij trouwt met hem. Wat zijn dat voor manieren. Hebt ge ooit een dochter zo haar vader horen toespreken?

ELISE : Hebt ge ooit een vader zo zijn dochter zien verkopen?

HARPAGON : Het gaat om een partij waar niets op aan te merken valt. Ik wed dat iedereen mijn keuze goed zal keuren.

ELISE : En ik, ik durf wedden dat er geen zinnig mens is die dit goedkeurt.

HARPAGON : Nee zeker! (*bonkt op deur*) Valere! Valere! Zullen we zijn oordeel vragen?

ELISE : Goed. Goed. Heel goed.

HARPAGON : Ge onderwerpt u aan zijn uitspraak?

ELISE : Ja, wat hij zegt zal ik doen.

HARPAGON : Afsproken.

Vijfde tafereel: Valere, Harpagon, Elise.

HARPAGON : Kom 's hier Valere! We hebben u gekozen om te zien wie gelijk heeft,

mijn dochter of ik.

VALERE : U natuurlijk, mijnheer. Zonder enige twijfel.

HARPAGON : Ge weet niet eens waar we het over hebben!

VALERE : Nee, maar u kunt geen ongelijk hebben, u hebt altijd gelijk.

HARPAGON : Ik wil haar vanavond een man schenken die even rijk is als verstandig en dat kind zegt me zo in mijn gezicht dat ze ervoor bedankt. Wat zegt gij daarvan?

VALERE : Wat ik ervan zeg?

HARPAGON : Ja.

VALERE : Eh, eh.

HARPAGON : Wat?

VALERE : Ik zeg dat ik het in de grond van de zaak volkomen met u eens ben en dat het niet mogelijk is dat u geen gelijk hebt, maar zij heeft ook niet helemaal ongelijk, en...

HARPAGON : Wat! Seigneur Anselme is een heel behoorlijke partij: edelman, heeft karakter, is zachtaardig, rustig, verstandig, schatrijk en uit zijn eerste huwelijk is geen kind meer thuis. Wat wil ze meer?

VALERE : U heeft gelijk. Maar zij zou toch wat tijd mogen hebben om te zien of hij wel bij haar past...

HARPAGON : Het is een kans, die ge niet laat liggen. En daarbij, hij wil haar hebben, zo, zonder bruidsschat... geen sou.

VALERE : Geen sou?

HARPAGON : Geen sou.

VALERE : Dan heb ik niets meer te zeggen. Dat is natuurlijk iets waar alles voor moet wijken. Bijten zou ik zeggen.

HARPAGON : Zo'n occasie krijgt ze niet meer!

VALERE : Een occasie? Zo zou ik het ook zeggen. Maar "misschien" is voor haar geluk nog iets anders...

HARPAGON : Geen sou.

VALERE : Geen sou. Precies. Daar kan niemand tegen op. Maar "misschien" zijn er dan toch nog altijd vaders die niet denken aan geld, vaders die hun dochter niet opofferen aan hun eigenbelang en die er alles voor over hebben dat zij...

HARPAGON : Geen sou.

VALERE : Geen sou. Voilà. Dat doet de deur dicht. Geen bruidsschat, geen sou. Ge "moet" gewoon zoiets...

ELISE : Wacht eens vader, ik geloof dat ik een hond hoor blaffen. Zouden ze het op uw geld gemunt hebben?

HARPAGON : Ge hebt gelijk, ik ben direct terug. (*af*)

ELISE : Valere, ge gaat te ver!

VALERE : Dat doe ik om hem niet te prikkelen. Om er het beste van te maken. Tegen hem ingaan is **de** manier om alles ineens te bederven. Er zijn zo'n mensen waar ge niet rechtuit tegenin kunt gaan, naturen die geen tegenstand dulden. U in duizend bochten wringen en doen alsof ge er u bij neerlegt, zo hebt ge kans dat ge uw doel bereikt, en...

ELISE : Maar dat huwelijk, Valere!

VALERE : We zullen ervoor zorgen dat het niet doorgaat.

ELISE : Maar als het al voor vanavond is?

VALERE : Vraagt uitstel! Doet alsof ge ziek zijt.

ELISE : Als ze er een dokter bijhalen val ik door de mand.

VALERE : Ge zult ziek zijn! Die dokter kennen er niets van. Hoofdpijn of rugpijn, daar vinden ze altijd iets op en ze gaan u nog een uitleg geven ook.

HARPAGON : (*vanuit de struiken*) Goddank, 't was niks.

VALERE : En als het mislukt zijn we "weg". We nemen de vlucht, dan zijn we van alles af. (*Ziet Harpagon*) Ja lieve Elise, een dochter moet haar vader gehoorzamen. Het doet er niet toe wat voor een man het is die ze krijgt. Want als het grote woord "geen sou" gevallen is, dan moet ze blij zijn met alles wat haar aangeboden wordt.

HARPAGON : (*helemaal op*) Da's mannentaal.

VALERE : Neem me niet kwalijk, mijnheer, als ik wat te streng ben.

HARPAGON : Niets van. Prima zo. Ik wil dat gij vanaf nu ook voor haar over alles beslist. (*tegen Elise*) Gij kunt nu wel weggaan, als ge maar weet dat ik het gezag dat de hemel mij over u gegeven heeft nu aan Valere overdraag en dat gij nog alleen doet wat hij u zegt.

VALERE : Ge hebt het gehoord. En ge zijt verwittigd. (*Elise af*) Mijnheer, ik ga haar verder nog wat de les lezen. (*wil af*)

HARPAGON : Ja, ik dank u.

VALERE : Ze moet in het gareel lopen.